

ΠΕΤΡΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ

Πέρασε από όλα τα σκαλοπάτια της Γενικής Εισαγγελίας φτάνοντας στη θέση του Γενικού Εισαγγελέα. Ο Πέτρος Κληρίδης υπογραμμίζει ότι όχι μόνο δεν ευνοήθηκε αλλά ό,τι πήρε, ήταν μετά από πολύ κόπο. Υπρέτησε με όλους τους Γενικούς Εισαγγελείς και ξέρει από πρώτο χέρι τους πάντες και τα πάντα.

Μετανιώνω για τον τρόπο που χειρίστηκα κάποιες υποθέσεις

> Δεν ξέρω γιατί βλέπουν κάποιοι κουκουλώματα και συγκαλύψεις

ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΛΩΜΩΝΙΔΟΥ ΔΡΟΥΣΙΩΤΟΥ

ΖΕΙΤΕ τη Γενική Εισαγγελία από το 1974. Ναι, είμαι σε αυτή την υπηρεσία από την 1η Ιανουαρίου 1974 και είχα την τύχη να υπηρετήσω με όλους τους Γενικούς Εισαγγελείς. Η Νομική Υπηρεσία το 1974 λειτουργούσε με 13 δικηγόρους και σήμερα είναι περισσότεροι από 100, με τις αρμοδιότητές τους να έχουν πολλαπλασιαστεί.

-Μήπως γιατί είμαστε πιο απαιτώνες σήμερα; Έχει γίνει η ζωή πολύ πιο πολύπλοκη, με αποτέλεσμα το έργο της Νομικής Υπηρεσίας να διαφοροποιείται. Δεν είναι τα ίδια εγκλήματα, ούτε ο τρόπος με τον οποίο γίνονται είναι ο ίδιος. Το 1974 δεν θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για οικονομικό έγκλημα.

-Ούτε για ναρκωτικά. Μιλούσαμε τότε για ναρκωτικά τύπου χασις, σήμερα μιλούμε για ηρώνη.

-Μου είκατε πει παλιότερα ότι χάσαμε τη μάχη με τη μαριχουάνα. Χάνουμε τώρα και τη μάχη με τα σκληρά ναρκωτικά; Φαίνεται ότι, παρά τις έντονες προσπάθειες όλων των φορέων, υπάρχει μια έξαρση, ιδιαίτερα στα ενέσιμα ναρκωτικά. Σήμερα οι θάνατοι από ναρκωτικά έγιναν συχνό φαινόμενο, σε σημείο που δεν προκαλούν ιδιαίτερη αίσθηση.

-Ποιο είναι το πιο δύσκολο πρόβλημα που καλείται να επιλύσει σήμερα ο Γενικός Εισαγγελέας σε μια Κύπρο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Η ένταξη στην ευρωπαϊκή οικογένεια επέφερε τομές στο Δίκαιό μας που ήταν άγνωστες προηγουμένως. Η εισαγωγή του ευρωπαϊκού κεκτημένου έπρεπε να αφομοιωθεί από τους λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας, διότι σήμερα ένα μεγάλο μέρος του Δικαίου μας παράγεται στις Βρυξέλλες και υιοθετείται είτε αυτούσιο είτε μέσω της Βουλής. Θα πρέπει να καταλάβουμε πώς εργάζεται αυτό το ευρωπαϊκό κεκτημένο, πράγμα που δεν είναι πάντοτε εύκολο.

-Πολλές κρατικές υπηρεσίες, για να αποεξοφούν την ευθύνη από πάνω τους, έρχονται κοντά σας για γνωματεύσεις; Η Νομική Υπηρεσία ήταν πάντα το κέντρο της δημόσιας υπηρεσίας, αλλά τα τελευταία χρόνια έχουμε ξεπεράσει κάθε προηγούμενο. Σχεδόν καμιά απόφαση δεν λαμβάνεται από κυβερνητικό τμήμα αν δεν εξασφαλιστεί προηγουμένως η γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα. Αυτό πράγματι μας δυσκολεύει. Ο δημόσιος λειτουργός προτιμά να προσφεύγει στο Γενικό Εισαγγελέα για να αποεξοφεί το ποσοστό ευθύνης που μπορεί να τον βαρύνει στη λήψη μιας εσφαλμένης απόφασης.

-Ο πέλεκυς της Δικαιοσύνης είναι τελικά βαρύς ή όχι; Ο πέλεκυς της Δικαιοσύνης είναι βαρύς εκεί που πέφτει, αλλά υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου ο κόσμος νομίζει ότι είναι εύκολο να αποδειχθούν ποινικά αδικήματα ή φαντάζεται την ύπαρξη ποινικών αδικημάτων. Έχουμε ένα σύστημα που έχει τα κενά, τις δυσκολίες του, αλλά πολύ απέχει από την εντύπωση που πολλές φορές δημιουργείται, ότι υπάρχει ατιμωρησία.

-Κουκουλώματα μήπως; Δεν ξέρω γιατί βλέπουν κάποιοι κουκουλώματα και συγκαλύψεις. Σας

διαβεβαίω ότι δεν είναι έτσι τα πράγματα. Πολλές φορές και εμάς μας ενοχλεί το γεγονός ότι, ενώ βλέπουμε ότι υπάρχει μια παρανομία, δεν υπάρχει εκείνο το αναγκαίο υλικό με το οποίο να μπορείς να αποδείξεις την ενοχή συγκεκριμένου προσώπου.

-Μήπως χάνουμε την ουσία για τη λεπτομέρεια; Πράγματι, πολλές φορές μπορεί για χάρη της λεπτομέρειας να χάσουμε την ουσία, αλλά αυτό συμβαίνει όχι μόνο στα νομικά.

-Είστε άνθρωπος των πρακτικών λύσεων παρά των τύπων. Ναι, θα έλεγα ότι είμαι πρακτικός άνθρωπος παρά μεγάλος νομικός, όπως ήταν μερικοί από τους προκατόχους μου.

-Κοντεύουν να τελειώσουν οι ανακρίσεις για την αεροπορική τραγωδία της Helios. Θα αποδοθούν ποινικές ευθύνες; Κατανοώ πλήρως τα αισθήματα των συγγενών των θυμάτων και οι προσπάθειές μας για διερεύνηση των συνθηκών και προσαγωγή των όποιων τυχόν ενεχομένων στη Δικαιοσύνη άρχισαν από την πρώτη ημέρα. Είχαν ανασταλεί μέχρι την έκδοση πορίσματος του κυρίου Τσολάκη και συνεχίζονται με πολλή προσοχή. Για να μπορέσεις όμως να διώξεις πρόσωπα για συγκεκριμένα αδικήματα πρέπει να μπορείς να αποδείξεις την ενοχή τους πέραν πάσης

αμφιβολίας.

-Εδώ έγκειται και η καλή δουλειά της Αστυνομίας; Είμαι πολύ ικανοποιημένος με τη δουλειά που κάνει η Αστυνομία και θα ήταν άδικο να πω το αντίθετο. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι είναι μια δύσκολη υπόθεση στοιχειοθέτησης ποινικών ευθυνών εναντίον συγκεκριμένου προσώπου.

-Σας έτυχε να μην κοιμηθείτε το βράδυ; Ναι, πολλά βράδια διότι δεν είχαμε τα απαιτούμενα στοιχεία σε συγκεκριμένες περιπτώσεις για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε, και δεν μιλώ για την υπόθεση της Helios.

-Μετανιώνετε για τον τρόπο που χειριστήκατε μια υπόθεση; Ναι, υπάρχουν περιπτώσεις που μετανιώνω για τον τρόπο με τον οποίο τις χειρίστηκα, είτε γιατί εδίδωσα, είτε γιατί δεν εδίδωσα.

-Τιμωρήθηκε κάποιος αθώος; Δεν νομίζω με δική μου ευθύνη να έχει τιμωρηθεί κάποιος αθώος. Ίσως όμως να έχει τιμωρηθεί κάποιος αθώος όχι γιατί ευθύνονται τα δικαστήρια αλλά γιατί η μαρτυρία που παρουσιάστηκε, ήταν τέτοια που να έδειχνε την ενοχή του, ενώ να μην ήταν έτσι τα πράγματα.

-Τι κάνετε όταν το ανακαλύψετε; Προσπαθείς να διορθώσεις τα πράγματα όσο μπορείς.

-Μπορείς; Στο βαθμό που είναι δυνατό.

-Πώς βλέπετε το ρόλο των ΜΜΕ; Τα ΜΜΕ δημιουργούν κάποιες φορές εντυπώσεις που δυσκολεύουν το έργο εκείνων που έχει την ευθύνη χειρισμού των πραγμάτων. Μπορεί κάποιος να καταδικαστεί από τα ΜΜΕ χωρίς να μπορεί να καταδικαστεί από τα δικαστήρια και αυτό είναι για μένα απαράδεκτο.

-Είναι και η στάση κάποιων δικηγόρων. Ναι, νιώθω ενοχές καμιά φορά που γίνεται άδικη επίθεση εναντίον προσώπων, με την έννοια του ότι τους αποδίδονται ευθύνες για πράγματα που δεν έχουν την απόλυτη ευθύνη και δεν μπορούν να προστατεύσουν τον εαυτό τους.

-Τι θέλετε να αφήσει το πέρασμά σας από τη Γενική Εισαγγελία; Οι άνθρωποι περνούν και ξεχνιούνται πολύ σύντομα. Εγώ θα ήθελα να αφήσω ένα καλό όνομα, τίποτα περισσότερο.

-Έχετε ένα στόχο ζωής; Δεν έχω μεγάλους στόχους στη ζωή μου, πάντοτε τα πράγματα τα άφηνα να έρθουν μόνα τους. Έκανα καλά τη δουλειά μου αλλά δεν ήμουν στο κυνήγι τό θύσεως προαγωγής.

-Γι' αυτό και κάποιες φορές δεν ευνοηθήκατε; Δεν ανυπόθηκα καθόλου σε αυτή την υπηρεσία. Ό,τι πήρα, ήταν μετά από πολύ κόπο.

Η μαζική εκποίηση περιουσιών θα δυσκολέψει τη λύση

-Το πρόβλημα της εκμετάλλευσης των περιουσιών είναι από τα σημαντικότερα που αντιμετωπίζει σήμερα η Εισαγγελία; Το θέμα της εκμετάλλευσης των περιουσιών είναι μια από τις πιο σοβαρές πτυχές του Κυπριακού και ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα της Γενικής Εισαγγελίας. Με απασχολεί ιδιαίτερα με τις εξελίξεις που πήρε το θέμα. Όπως γνωρίζετε, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) στην υπόθεση Ξενίδη-Αρέστη έκαμε αναφορά στην «επιτροπή αποζημιώσεων» που δημιούργησε η Τουρκία στις κατεχόμενες περιοχές. Για διάφορους λόγους, παρουσιάστηκε η αναφορά αυτή ως νομιμοποίηση της «επιτροπής» από το ΕΔΑΔ και πως για τη διεκδίκηση των περιουσιών τους οι πρόσφυγες θα έπρεπε να απευθύνονται στην «επιτροπή» αυτή αντί στο ΕΔΑΔ. Η εντύπωση βέβαια είναι εντελώς λανθασμένη γιατί το δικαστήριο δεν έκρινε ούτε τη νομιμότητα ούτε την αποτελεσματικότητά της. Δεν είναι τις ώρες να αναφερθώ στους τρόπους αντιμετώπισης της αρνητικής αναφοράς του ΕΔΑΔ σε «επιτροπές αποζημιώσεων». Θα πρέπει όμως να γίνει κατανοητό ότι τα θέματα αυτά αντιμετωπίζονται με πολλή σοβαρότητα και δεν μπορούν να αποτελούν το αντικείμενο λαϊκισμού, ούτε να παραγνωρίζεται ότι οι μαζικές προσφυγές, εκτός από οφέλη, περικλείουν και πολλούς κινδύνους. Το ΕΔΑΔ είναι μεν το όργανο εκείνο που μέχρι τώρα μας έδωσε τα πιο ισχυρά όπλα για αντιμετώπιση του εθνικού μας ζητήματος, δεν πρέπει όμως και να αναμένεται ότι αυτό ή άλλα διεθνή δικαστήρια θα λύσουν το κυπριακό πρόβλημα με τις αποφάσεις τους.

-Είχαμε και την αρνητική τροπή της υπόθεσης Όραμς. Η υπόθεση δεν έχει τελειώσει, έχει εφεσβληθεί στο Εφετείο της Αγγλίας αλλά πρόθεσή μας είναι να παραπεμφθεί στο δικαστήριο του Λουξεμβούργου που ερμηνεύει το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Η μαζική εκποίηση των ελληνοκυπριακών περιουσιών στα κατεχόμενα θα δυσκολέψει την τελική λύση του Κυπριακού.

-Μπορούμε να τη σταματήσουμε; Εμείς κάνουμε ό,τι είναι δυνατό.

-Βλέπετε λύση του Κυπριακού σύντομα; Πάντα είμαι αισιόδοξος. Δεν μπορεί αυτός ο τόπος να συνεχίσει να είναι χωρισμένος. Θα πρέπει οι δυο κοινότητες να συνειδητοποιήσουν ότι ζουν σε έναν ενιαίο γεωγραφικό χώρο, σε έναν ενιαίο οικονομικό χώρο και τα συμφέροντά τους να είναι μαζί, είναι πολύ περισσότερα από τις όποιες διαφορές μπορεί να έχουν. Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι όλοι μαζί θα ζήσουμε σε αυτό τον τόπο ως ένας λαός.

-Ήσασταν πρόεδρος της Επιτροπής Νομοθεσίας του Σχεδίου Ανάν. Ναι, στην Επιτροπή που έγινε για να επεξεργαστεί τη νομοθεσία που ήταν απαραίτητη για την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάν.

-Μπορούσαμε να είχαμε πετύχει καλύτερες νομοθεσίες; Βλέποντας τα πράγματα εκ των υστέρων λέω ότι ναι, θα μπορούσαμε να προσπαθήσουμε να πετύχουμε καλύτερα αποτελέσματα. Το μειονέκτημα όμως ήταν το ίδιο το Σχέδιο Ανάν με τις βασικές του πτυχές που δέσμευαν το περιεχόμενο της νομοθεσίας.

Δεν στάθηκα δίπλα στο μεγάλωμα των παιδιών μου

-Μέσα σε περιβάλλον μεγαλώσατε; Ο πατέρας μου είχε ένα κατάστημα στην οδό Ερμού με γυαλιά και η μητέρα μου ήταν οικοκυρά. Έχω μια μεγαλύτερη αδελφή. Τα παιδικά μου χρόνια ήταν πολύ καλά. Τα εφηβικά ήταν πιο δύσκολα διότι ήρθαν οικονομικές δυσκολίες.

-Ποιες ήταν οι συμβουλές των γονιών; Να έχεις καλό όνομα, μου έλεγε πάντα ο πατέρας. Τότε όλοι οι κάτοικοι της Λευκωσίας ήταν έντιμοι άνθρωποι. Μικρός πήγαινα στο κατάστημα του πατέρα μου το μεσημέρι για να πάει στο σπίτι να φάει. Αν έρχονταν κανένας πελάτης, επειδή δεν μπορούσα να τον εξυπηρετήσω, έρχονταν οι γείτονες να με βοηθήσουν, που ήταν υποτιθέεται ανταγωνιστές, άνοιγαν και το σαρτάρι που ήταν το ταμείο, έβαζαν τα χρήματα και το έκλειναν. Δεν συμβαίνουν τέτοια πράγματα σήμερα.

-Ήσασταν συμβαθής με τον Νίκο Αναστασιάδη και τον Μιχάλη Παπαπέτρου; Με τον Παπαπέτρου ήμουν

από το δημοτικό και τον Νίκο Αναστασιάδη στο λύκειο. Με τον Μιχάλη ήμουν στην ίδια τάξη μέχρι το λύκειο, διότι εγώ πήγα πρακτικό και εκείνος κλασικό.

-Γιατί επιλέξατε το πρακτικό με δεδομένο ότι σπουδάζατε νομικά; Δεν είχα στόχο να σπουδάσω νομικά. Όταν τελείωσα το σχολείο, πήγα στην Αθήνα για να γίνω πολιτικός μηχανικός. Δεν με δέχτηκαν στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθηνών αλλά στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης. Αποφάσισα να μην πάω Θεσσαλονίκη και γράφτηκα στη Νομική.

-Γυρίζοντας στην Κύπρο ανοίξατε γραφείο με τον Μιχάλη Παπαπέτρου; Απλά συστεγαστήκαμε, δεν ήμασταν συντέταιροι.

-Τη σύζυγό σας Δανάη Μιχαηλίδου πώς τη γνωρίσατε; Η σύζυγός μου έχει τον σπουδαίο πολιτικό μηχανικό στη Μόσχα, συγκατοικούσε με άλλες κοπέλες, μια από τις οποίες είχε αρραβωνιαστεί με ένα φίλο μου. Βγήκαμε όλοι μαζί έξω και θα εκπλαγείτε που εί-

χαμε πάει.

-Πού; Είχαμε πάει στο Diana 3, σε μια γιορτή για τη σοβιετική επανάσταση. Εκεί γνώρισα τη γυναίκα μου.

-Ήσασταν τοποθετημένος αριστερά; Ναι και έντονα εκείνα τα χρόνια. Νομίζω ότι ανήγαينه κάποιος στην Ελλάδα τα χρόνια της χούντας και δεν επηρεαζόταν, θα πρέπει να ήταν αναισθητός. Όταν άκουες ότι υπήρχαν άνθρωποι στα ξερονήσια, άνθρωποι που δεν διορίζονταν διότι χρειαζόνταν πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, δεν μπορούσες να μείνεις απαθής.

-Πότε γνωριστήκατε με τη σύζυγό; Νοέμβριο του 1972, αρραβωνιαστήκαμε τον Μάη του 1974 και παντρευτήκαμε τον Οκτώβριο.

-Τι εκτιμάτε περισσότερο στο χαρακτήρα της; Το ότι είναι ιδιαίτερα ήμερος άνθρωπος και με πολλή σοφία. Μπορεί να μην την ακούω πάντα, αλλά πολύ σπάνια θα ζητήσω τη γνώμη της για κάτι και εκείνο που θα μου πει, να μην είναι το σωστό.

-Έχετε δυο παιδιά; Ναι, δυο γιους.

-Πώς καταφέρατε και έγιναν οι δυο δικηγόροι; Δεν τους έστρωσα προς τη νομική. Ο μεγάλος ξεκίνησε με φιλοσοφία και πολιτικές επιστήμες και, αφού πήρε το πτυχίο του στην Αμερική, αποφάσισε να κάνει νομικά στην Αγγλία.

-Πώς είσατε ως πατέρας; Δεν στάθηκα δίπλα στο μεγάλωμά τους όσο θα έπρεπε, εκείνα τα χρόνια αφήρωνα πολλές ώρες στη δουλειά. Αν ξαναγιγνώμουν νέος, αλλιώς θα χειρίζομουν τα πράγματα.

-Ήσασταν αυστηρός; Όχι, το αντίθετο. Δεν νομίζω να μπορούσαν παραπονεθούν τα παιδιά μου ότι τους στερούσα ελευθερίες, ότι επέβαλλα τιμωρίες.

-Αποδέχσατε τις επιλογές τους; Σαφέστατα. Δεν έχω την ψευδαίσθηση ότι μπορώ να επιβάλω τη δική μου επιθυμία, αλλά και να είκα τον τρόπο, δεν θα το ήθελα.

-Πώς ξεκουράζεστε; Συνήθως με λίγους φίλους στενούς και αγαπητούς.